

J. Basilus Castellvinus Emmanueli Martino Suis

S. P. D.

Et si suasoriam tuam epistolam accipio ex ea parte, quate-
nus blandis verbis comitate, amiceque alloquio me invitare vi-
deris, ducere in viam, atque eam mihi digito monstrare, non
tamen ipsam probo in qua oratoris, immo censoris veste indu-
eris. Quid me, sponte mea, satis incitatum impellis, et ver-
bis, manibusque hortaris? Currenti calcaria addis? Non ne
a me quaeris id ipsum quod abs te flagito? In jus te voco.
Te, te inquam, contra te, testem suscitabo. Licet ne antestari?
Porrigere aurem. Meminisse te credo, quot, quantisque te precibus
obsecravi, immo fatigavi ut Villegato nostro extremam impo-
suisses manum, ejusque codicis mendas abstergisses, et notis
ipsum illustrasses. Tibi commissum opus, quantum tempo-
ris latuerit tu certum scis, et ego sane non ignoro. Sed haec
sint dicta potius ut me expertem criminis demonstrarem, meam
que ut tuear innocentiam, quam ut tuam accusem cun-
tationem: absit verbo invidia. Scio quidem, atque expla-
raturum habeo te nunquam manum intra pallium conti-
nere, isto maxime tempore, quo ecclestae Principis κειμή-
λια πρηνς, in disponenda in pluteos nummismata, suasve
quisque regiones, vel suo quidque loco collocanda, toto pectore
incumbis. Hoc enim facit ut non modo diem tibi dictum dif-
feram, verum etiam omnino incoepto destituam. Et me-
rito quidem: nam si Villegatis codex permultum apud
te sepositus videretur, id factum puto ut longi tem-
poris usuram, qua caruimus, uberrimo litterarum
fructu sarciamus. Illustratum mittis, redivivum sic
ipsum reddis, ut nec ego quidem qui tam frequenter,
assidue, diligenterque totas ipsius paginas pertractavi,

vix ejus faciem agnoscere possim, ejusque vultus
neamenta aegre, immo, ut ita dicam, inaniter rimor.
Quantum mutatum ab illo! Ab illo nempe Villegate quod
tot mendis scatebat, tot depravatis locis laborabat, cui
tot medelas adhibere opus erat. Sed erat etiam cavendum
ne frumenti radices supra modum effodientes
evellerentur. Quamobrem tu bonus agricola, bonusque
colonus, provide prudenterque te gesisti: non temere
segetes simul ac in noxias herbas aduncam falcem
missisti, sed eas leviter scalpendo, instar optimi sarriti
a lolis, tribulis, carduis lappisque sarculo purgasti.
Quo fit ut purgatissima messe, non tantum hispani-
cam juventutem satiaveris, sed etiam totum li-
terarium orbem satis superque saturaveris. Qualen-
messem! vere auream, ut pote aureo saeculo vere dignam.
Sed haec tu scis, et qualia, quantique sint pretii,
dicio tuo probata, lecturis ostendis. Ea satis mirari
non possum, quarundam hominum ingenia, quibus
nihil placet, nihil probatum est, nisi illud cui in sum-
mum stigmata patria, ejusdemque civitatis signa: illis
nilima quorum imbecilla palata omnia fastidium
praeter ea quae proprio solo nata, longa assuetudine
grata percipiunt: vel potius aliis, quibus adulterina
suspectiva qualescunque sunt nummi extranea, sig-
nati nota. Isti ergo critici, isti pseudocritones, nesci
qua censoria virga, hispanorum hominum nomi-
na severissime notarunt, eisque adimerunt hu-
maniorum disciplinarum amoenitates, et Philolo-
giae, ac linguarum notitiam: sed immerito quod-
dem nam in Graecae palestrae exercitatione plu-

rimos palmas tulisse nemini latet; Vergaras, sive, Bar-
bosas, Pincianos, Sepulvedas, Lacunas, Nunnorios, Furri-
anos, Perexios, Statios, Covarrubias, Mendozas, Poncios, Bal-
das, Sanctios, Valentias, Fonsecas, Marianas, Marineros,
quibus etiam, simul et in arena Romana, a cuncto
eruditorum consensu plausus est multiplex datus. Vbi
nec eis invidisse ignotum est incompetumque, illos omnes
Antonios, Vivas, Osorios, Alvaros, Calvetos, Perpinianos, Pe-
sendios, Cerdas, Gomezios, Zuritas, Blancas, Foxios, Ma-
tamoros, Ferios, Miedes, Maredos, Pintos, Nonnorios, Ci-
aconios, Augustinos, Vilchios, et quamplurimos, qui ae-
quali cursu, et gloria, citra pulverem, ad metas prope-
rarunt. Sed quorsum tendit oratio! quo me trahit
et patriae, et veritatis plusquam dulcis amor! red-
dammus in viam: in illam nempe praeruptam, sa-
lebram, quam explanavisti, ipsiusmet Villegatis s-
criptis illustrasti; a quo, e tenebris oblivionis, paene oblit-
teratam memoriam vindicasti. Dolebam tecum, ac
vehementer angebar cum vidissem tot incassum nos-
tros ivisse labores, ut, neque penes amicos aequalesq.
scriptores, quos ipse recenset, tanti viri mentionem ali-
quam latuisse videremur. Dolet, inquam, mihi cum
nec apud Hispanos homines eruditos, qui proprias His-
torias tractarunt, nec etiam apud eos, qui Genealogi
vocantur, ipsius Villegatis, vel ipsius operum, memo-
riam cernere, immo nec vestigia in pulvere percipere
re fas est. Unus, est mihi, praeter Nicolaum Anto-
nium a te allatum, Laurentius nempe Vander Ham-
men, qui in suo libello Philippi Prudentis, illustre nostri
Auctoris testimonium reliquerit posteritati. En verba,

ut sonant Latine, ex hispanico idiomate translato.
Floruit Ferdinandus Puigius Villegatus excellentis-
mus Poeta Latinus, ut ejus multa et docta scri-
ta fidem faciunt. Et en omnes fructus nostri labo-
ris. Ceterum, ut jam ad scopum epistolae tuae
revertar, inhonestum mihi fore, immo et turpe
institutae orationi finem imposuissim prius
quam tibi gratias agerem. Pergratum mihi est
quod suades de Villegatis editione adornanda, quod
cum summo studio curassem, quod tu curari
lebas: spero fere ut ex eo mihi aliqua gloriola ac-
tingat, et Bibliothecae nostrae non parum hono-
ris: fateor me tibi, hoc officio magnopere devinctum
esse: efficiam ut tuum in me beneficium ad te
sine mora, non sine fœnore, redeat. Equando
quies? Dispercam, nisi in primis ego velim: Sed
tempora quae impendant vides: Nihilominus
Iubeo, te bene sperare, et bona animo esse: facti
erimus voti compotes: Sed dum in consultationibus
his me exerceo, Francisca mea etiam, atque etiam
urget, insectatur, atque adeo flagitat me, ut te de-
siderare diutius non patiar Villegatis editionem
Ianti enim est a tali viro laudari: Trahimur omne
laudis studio. Satis, vel etiam nimium multo
me scripsisse vereor. Vale mi Martine, nosque
quod soles amas. Valentiae P. detanorum. Pro.
Kal. Octobr. Ann. M. DCC. V